

Loutkové divadlo

Koncem 20. a začátkem 30. let 20. století se Češi a Slováci, členové bruselského krajanského spolku Beseda Volnost, který byl založen 6. března 1904, rozhodli provozovat loutkové divadlo. Na nákup loutek se vybíraly peníze od krajanů a velké, dřevěné loutky se postupně nakupovaly v tehdejším Československu. Do divadelního souboru patřilo celkem 28 loutek. První záznam o hospodaření loutkového divadla v pokladní knize se váže k roku 1931, divadlo vykazovalo schodek. Spolek nakupoval pro divadlo knihy a různé ochotnické potřeby, platil pojištění proti krádeži apod. Koncem roku 1934 financoval nové divadélko, začátkem roku 1936 vnitřní dřevěné vybavení jeviště a jeho dekoraci. Z her, které se v té době hrály, je možné jmenovat například veselohru

O založení a provozování divadla se zasloužili především manželé Josef a Amálie Královi a Miloš a Blažena (nebo Božena) Slívovi, kteří sami vodili loutky, vybírali hry a vyráběli kulisy. Během války se krajané nemohli scházet, spolek přerušil svoji činnost. Miloš Slíva zahynul v koncentračním táboře za protifašistické smýšlení. Po válce byla tradice loutkového divadla obnovena, avšak ne na dlouho. V tradici pokračovali manželé Královi, u nichž loutky odpočívaly asi od poloviny 50. let. Na podzim 1979 loutky putovaly na mezinárodní výstavu v bruselské čtvrti Evere, kde získaly 3. místo.

V roce 1988 bylo rozhodnuto věnovat loutky Muzeu krajanských hnutí v Praze. Pan Jules Bourgaux, původně truhlář, loutky opravil a na podzim téhož roku je paní Bourgaux – Šimáčková, dlouholetá předsedkyně, a paní De Raad – Makoňová, jednatelka spolku, dovezly do Prahy, kde je převzali zástupci Československého ústavu zahraničního. Mělo se tehdy zakládat muzeum

krajanských hnutí a Beseda chtěla těmi loutkami přispět, protože v Bruselu nebyly využity. K založení muzea však nedošlo a loutky zůstaly uloženy v depozitáři ČSÚZ (Československého ústavu zahraničního) v Praze.

V listopadu 2006, při svojí návštěvě ČSÚZ v Praze, zjistila paní Alena Gilbert, že se loutky nacházejí stále zde. Jelikož pro ně Čs. ústav zahraniční neměl vhodného využití, navrhl pan Šlápota - předseda ČSÚZ, navrácení loutek našemu krajanskému spolku, s čímž paní Alena Gilbert ráda souhlasila a ihned začala zařizovat jejich vrácení do Bruselu. Předtím však p. Šlápota ještě požádal prof. Knížáka - ředitele Národní galerie v Praze o odborné posouzení těchto loutek. Část tohoto posudku níže uvádíme:

Vážený pane Šlápoto,

Díky za Váš dopis. Loutky, o kterých se zmiňujete, pochází z doby mezi dvěma válkami a jedná se o sériově vyráběné loutky, které v té době produkovala řada českých firem. Ty Vaše jsou pravděpodobně od fa Muenzberg. Podobných loutek se zachovalo poměrně hodně. Váš soubor je zajímavý tím, že s ním bylo hráno v krajanském divadle v cizině...

S pozdravem

Milan Knížák

V Praze dne 6. 11. 2006

Ještě chvíli trvalo, než byly vyřízeny veškeré formality s vrácením loutek a hlavně než bylo vyřešeno, kam budou loutky v Bruselu umístěny. Avšak konečně v listopadu 2007 byly všechny loutky naloženy v Praze do kamionu a po dvaceti letech "spánku" v ČR byly dovezeny zpět do Belgie - k velké radosti všech krajanů, pro které jsou loutky svědectvím o jejich kulturní činnosti v minulosti a o jejich velkém zájmu o divadlo. Tento odvoz byl zajištěn za velké pomoci jak ČSÚZ, tak Českého centra.

Vědomi si této tradice, rozhodli jsme se v r. 2009 loutkové divadlo obnovit, neboť se k tomu naskytly dobré podmínky. V rámci Besedy fungující divadlo Jen Tak se rozhodlo založit loutkovou scénu. K tomu bylo však potřeba otestovat zájem dětského publika. Dohodli jsme se s ředitelem Evropské školy v Bruselu p. Brtníkem o tom, že loutkové divadlo – které zatím nemá název, zahraje dětem v Evropské škole několik krátkých scének. Úkolu se chopili sourozenci Lajkepovi /Ester a Kristián/, kteří zahráli ve škole pravé české loutkové divadlo pro několik českých tříd. Dětem se představení líbilo a bylo by tedy škoda nepokračovat ve snaze provozovat v Bruselu loutkové divadlo pro české děti.

V současné době narážíme v podstatě na dobře známý problém – není kde hrát. Loutkové divadlo nemůže být provozováno jako výdělečně činné, těžko bychom si tedy mohli dovolit nějaké prostory pronajmout. Přesto zde zůstává stále možnost pokračovat v této činnosti – máme krásné loutky a máme i lidi ochotné s divadlem pomoci a hrát. Věříme, že se časem i tento problém vyřeší a že se s Českým loutkovým divadlem budou moci naše děti pravidelně setkávat.

T. Lajkep, A. Gilbert, O. Schmalzriedová